

PREDIKAN PÅ 18:E SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHET DEN 8/10 1944
I LINKÖPINGS DOMKYRKA.
TEXT MATT 13:44-46.

PSALMER: 296:5, 174:9-14, 426:3, 529:1-4, 349:5.

I Faderns och Sonens och den Helige Andes namn.

Låt oss bedja.

Gud, giv mig syn, som genomtränger natten!

Ännu jag söker efter dolda skatten.

O, låt mig finna pärlan utan like!

För mig till livet, glädjen i ditt rike!

Dagens text skildrar inte några idealgestalter för oss. Mannen, som finner skatten på en annan persons ägor, är icke så uppoffrande, att han underrättar jordägaren om dennes okända rikedomar, utan han håller tyst om saken, sätter in allt på att skaffa sig kontanter och lyckas till slut själv komma över jordstycket och därmed skatten. Den andra hälften av texten idag, orden om honom, som samlade pärlor, visar oss alldeles samma människotyp: icke en drömmande "samlare" på sidan om den krassa verkligheten, nej, "en köpman söker efter goda pärlor" - det är en pärlhandlare på jakt efter utmärkta varor fast besluten att icke släppa ett bra byte ifrån sig. Båda dessa män, skattsökaren och pärlhandlaren, ha nu enligt Jesu ord något att säga oss om "himmelriket": "Himmelriket är likt en skatt" - "ytterligare är det med himmelriket, såsom när en köpman söker efter goda pärlor." Hela liknelsen skall tillämpas på andliga och gudomliga ting, icke på jordiska och mänskliga (skillnad: stävar jag efter en jordisk skatt hindrar jag en annan att få den, så icke med den himmelska skatten). Vad har då liknelsen att säga oss om vårt förhållande till Gud och hans eviga rike? Den har tre mycket klara och enkla sanningar att inpräglä i våra hjärtan denna dag - tre lärdomar.

Först:

Den andliga verkligheten är icke lätt synlig och uppenbar utan dold, något som man måste leta efter.

Många hade gått över jordstycket, där skatten låg gömd. När det sent omsider blev känt, vilken förmögenhet den lycklige vunnit med sitt fynd, måste mer än en fattig dagakarl säga sig: "Alldeles intill den där jordbiten har jag trampat hundratals gånger, och strax bredvid har jag själv stått och grävt, men jag kunde ingenting hitta, jag är lika fattig idag, som jag alltid har varit." Den andelösa människan förnimmer väl redan här i tiden då och då i en halv aning sitt armod. Men den fulla insikten i gudlöshetens fattigdom kommer dock först i den stund, då himmelrikets skatt är lyft i ljuset, denna för vår tanke ofattbara dag bortom döden, då det eviga livet blir uppenbart. Här i timligheten kan man i alla fall alltid haka sig fast vid hedningens tröst: det är bara drömmar och fantasier, detta fromma prat om himmel och evighet. Här i

jordelivet är den gudomliga skatten "gömd i en åker", en vanlig jordisk åker, som ser ut precis som alla andra åkrar. Det flödar en ström utav ord in i våra öron - varför skulle det eviga livet ligga just i Bibelns ord? Den är ju bara en bok bland andra böcker. Tusen infall och tankar bölja genom min själ - varför skulle just den där stämman, som stilla manar inne i mig: var sann! tänk på dina medmänniskor och deras bästa - varför skulle just den rösten, som de kristna kalla för samvetet, vara Guds röst? Den rösten är väl bara en frukt utav många släktleds uppfostran? Den makt, som jag vill kalla Gud, han måste stå utanför alla yttre former - ja, om kyrkan hade haft makt att hindra kriget, om kyrkan kunde skapa om jorden och avskaffa ondskan, då kunde jag tro, att Gud vore i kyrkan. Men nu - att Gud skulle ha lagt sin himmelska kraft i dopets vatten och i nattvardens vin och bröd - nej, det måste ni bevisa, innan jag kan tro det. - Men inget bevis kommer. "Himmelriket är likt en skatt, som har blivit gömd i en åker." Den åkern skiljer sig inte från andra åkrar, i vilka ingen guldskatt ligger utan idel fattig jord finnes. Kristendomen ser ut som allt annat mänskligt. Men - "den som söker han får." Alltid, i alla sekler har det funnits människor, som sökt och letat efter den dyrbara pärlan, gudsgemenskapens hemlighet och som ha funnit - den dolda skatten har blivit deras livs rikedom.

Därnäst:

Ingen har kunnat äga livet i Gud utan att avstå från mindre viktiga livsvärden.

När mannen hittat skatten i åkern, sålde han allt vad han ägde. Annars hade han aldrig kunnat köpa åkerstycket. Och pärlhandlaren var tvungen att göra likadant för att komma i besittning av den enastående pärlan. En och annan sak i deras lösöre var det visserligen smärtsamt att skiljas ifrån, men då de stod i valet mellan dessa små kära ting på den ena sidan, pärlan på den andra sidan, då lät de sina gamla ägodelar fara. Utan denna åtgärd skulle de för alltid ha varit kvar i sin fattigdom. Det är nödvändigt för den kristne att avstå från överträdelse av Guds bud, enskilda bud. Vi kommer dock något på sidan om texten om texten ifall vi stannar härvid. Synden är svår att genomskåda. Genom liknelsen om skatten och pärlan vill Herren säga oss, att vi ibland behöver skjuta ifrån oss även sådana ting, som i och för sig är hyggliga och anständiga - de är bara för litet värda för att i våra liv få tävla med himmelrikets pärla.

Här må var och en pröva sig själv. Har det icke gått så i denna tid, att de bästa ibland oss på sin höjd ha den egna personlighetens utveckling som sitt mål - sträva de icke bara efter sin egen sundhet och trivsel med tillvaron? Dräför finns det snart ingenting annat än små människor i vår kultur, människor som icke velat sälja allt och som därför icke heller vunnit riktigt stora andliga skatter. Ty skatten, pärlan är någornting utanför oss själva. De som äga den, är kanske icke alls så välbehållna och sunda som du, men de äro rikare än du; de ha tvingats att släppa ifrån sig vissa livsvärden, men just så ha de sett livets mening, tjänande kärlek och även om de fått rycka ut sitt öga eller hugga av sin hand, så vet de, att Kristi ord är sant: "Det är bättre att ingå i livet lytt eller halt än att vara helt oskadad och kastas i det brinnande Gehenna." Är du fattig utan att förstå varför och måste du säga dig, att du än i denna dag icke vet, varför du

egentligen lever, så är antagligen grundfelet i ditt liv detta, att du äger alldeles för mycket struntsaker och du strävar efter sådana billiga ting i stället för att låta dem fara och så bli i stånd att vinna livets pärla, det eviga livet i Gud, som består tvärsigenom döden.

Sist:

Den som nått fram till detta liv, han har endast vunnit och ingenting förlorat.

Genast i början lade vi märke till det affärsmässiga draget i vår liknelse, och kanske stötte vi oss en smula på detta: båda männen sålde allt vad de ägde, men slutsumman blev ändå en klar och påtaglig vinst. Just detta drag är själva kärnan i vår predikotext. Vi hade nog gärna sett, att det blivit åtminstone någon liten förlust; det gör ett tilltalande intryck, när den kristna människan målas som en nobel religiös gestalt med offrets glans över sig. I texten finns emellertid icke den ringaste tillstymmelse till en tanke på ett offer - precis raka motsatsen. Om skatten och pärlan hade visat sig vara ren inbillning, då hade männen gjort en förlust. Men nu rör det sig om verkligheter. "Himmelriket" är icke en religiös föreställning, utan det är ett verkligt rike, som visserligen här på jorden ser torftigt ut och vars konung hängdes på ett kors, ett rike som är dolt under svaga ord och sakrament och som inne i oss är märkbart endast i Andens utsägliga suckar men som bortom döden och graven skall framstå i all sin väldiga kraft, då, när vår uppståndne Konung uppväcker oss alla från de döda.

Skatten var visserligen "gömd i en åker", men den var icke någon dröm - den höll att ta i och leva på. Därför heter det också: "...och i sin glädje går han bort och säljer allt vad han äger." Han visste: jag förlorar ingenting. Den glädjen skall du möta, vilket blad i Kristi församlings historia du än vill läsa på. Paulus räknar under tacksägelse sin judiska lärdom för avskräde och sina fångbojor för ett föreningsband med Kristus. Augustinus kastar ifrån sig den antika bildningen och tillbeder i sin glädje: "Min Gud, oroligt var mitt hjärta, tills det fann vila i dig." Franciskus bryter upp från sitt rika barndomshem, och blir "Guds lille fattige" men prisar ännu i döden, lycklig som ett barn, den himmelske Faderns namn. Och där kommer Luther, trosviss och sjungande: "...för himmel, ej för jord, vi gå till strids och glada äre". (Sven Lidman struken, min anm) Detta är endast några få med kända namn. De blanda sig "i den stora skaran, som ingen kan räkna, av alla folkslag och stammar och folk och tungomål", dessa, som "kommit ur den stora bedrövelsen" - deras gemensamma lovsång är "såsom bruset av stora vatten".

Ingenting ha de förlorat.

Och nu frågan: hör jag till denna skara? Våra hjärtan svara väl både med hopp ängslig bävan. Hur vi än pröva vårt samvetes inre vittnesbörd, så känner vi på den vägen aldrig med full trygghet, att vi få räkna oss till dessa saliga och utvalda. Tryggheten kommer först, då vi hör vår Frälsares röst tala till oss: "Allt vad I bedjen om i mitt namn, det skall I få." Amen. ("Frukta icke du lilla hjord, ty det har behagat eder Fader att giva eder riket" är överstuket och ersatt)